

Att ta kontroll över sin sexuella hälsa

En intervjustudie med män som valt att ta avstånd från att konsumera pornografi

Amanda Romell

Vetenskapligt arbete I

Huvudområde: Folkhälsovetenskap

Högskolepoäng: 15 hp

Termin/år: VT/2019

Handledare: Katja Gillander Gådin

Examinator: Katja Gillander Gådin

Kurskod/registreringsnummer: FH006A

Utbildningsprogram: Magisterprogram i folkhälsovetenskap

Innehållsförteckning	
Bakgrund	6
Vad är pornografi?.....	7
Definition sexuell hälsa.....	8
Sexuell ohälsa idag.....	9
Internet och pornografi.....	9
Tidigare studier om pornografisk konsumtion.....	9
Attityder kring pornografi.....	10
Pornografins inverkan på det sexuella beteendemönstret.....	10
Pornografins negativa effekter.....	11
<i>Gränsförskjutning och ökat våld</i>	11
<i>Psykisk ohälsa</i>	12
<i>Ökad risk för otrohet</i>	12
Dokumenterade positiva effekter av att avstå pornografi.....	12
Teoretisk referensram.....	13
<i>Genusordning</i>	13
<i>Hegemonisk maskulinitet</i>	14
Problemformulering.....	14
Syfte.....	15
Metod	15
Kvalitativ metod.....	15
Urval.....	15
Genomförande.....	16
Dataanalys.....	17
Etiska överväganden.....	18
Resultat	19
Synen på människan.....	19
<i>Människans okränkbara värde och objektifiering av kvinnor</i>	20
<i>Bevara sin självbild som man</i>	21
Synen på sex- och kärleksrelationer.....	22
<i>Förvärgd bild av sex</i>	22
<i>Sex och tillfredsställelse som en rättighet</i>	23
<i>Relationer som bygger på tillit, trohet och trygghet</i>	24
Egenkontroll.....	26
<i>Äga sin sexualitet</i>	26
<i>Äga sina gränser</i>	27
Kunskap om porrindustrin.....	28
<i>Industri som utnyttjar kvinnor och barn</i>	28
<i>Industri som utnyttjar människors sexuella drift</i>	30
Resultatdiskussion	31
Synen på människan.....	31
Synen på sex- och kärleksrelationer.....	32
Egenkontroll.....	34
Kunskap om porrindustrin.....	35
Metoddiskussion	36
Pornografi som begrepp.....	36
Förförståelse och intervju effekt.....	37

Metod.....	38
Slutsats och implikationer.....	39
Referenser	41
Bilagor.....	46

Abstrakt

Bakgrund: Pornografisk konsumtion är idag ett folkhälsoproblem. Den ökade konsumtionen har även sjunkit ner i lägre ålder och pojkar är idag i genomsnitt 12,3 år när de börjar konsumera pornografi. Man har funnit flera samband mellan ohälsa och pornografisk konsumtion med bland annat gränsförskjutning, negativa könsattityder och förvrängd bild av sex som följd. **Syfte:** Syftet med denna kvalitativa studie var att öka kunskapen om orsaker till att vissa män avstår från att konsumera pornografi.

Metod: En kvalitativ innehållsanalys med semistrukturerade intervjuer låg till grund för resultatet och informanterna var sammanlagt nio män mellan 18-52 år, som delvis tillfrågades med hjälp av snöbollsmetoden. **Resultat:** Utmärkande för studien var att informanternas ökade kunskap om porrindustrin bidrog till att de började ifrågasätta sin del i hur industrin upprätthålls genom att de konsumerade den. Det har även varit viktigt för dem att bibehålla en sund människosyn och sunda relationer, samt även ha tillgång till sin egen sexualitet utan att låta den vara färgad av en industri som förmedlar en skev bild av både sex och relationer. **Slutsats:** Den fortsatta forskningen behöver fokusera på att öka kunskapen kring orsaker som kan verka för att bibehålla ett kritiskt förhållningssätt till pornografin och dess konsekvenser. På så sätt kan risken för ohälsa minskas.

Nyckelord: folkhälsa, pornografi, psykologisk hälsa, sexuell hälsa

Abstract

Background: Today, pornographic consumption is a public health problem. The consumption has increased and boys today are on average 12.3 years when they start consuming pornography. There have been several connections between ill health and pornographic consumption, including border displacement, negative gender attitudes and distorted image of sex as a result. **Purpose:** The purpose of this qualitative study was to increase knowledge of the reasons why some men refrain from consuming pornography. **Method:** A qualitative content analysis with semi-structured interviews formed the basis for the result and the informants were a total of nine men between the ages of 18 and 52, who were partly asked by the snowball method. **Results:** The study was characterized by the fact that the informants' increased knowledge of the porn industry contributed to the fact that they began to question their part in how the industry was maintained by consuming it. It has also been important for them to maintain a healthy human vision and healthy relationships, as well as have access to their own sexuality without having it colored by an industry that conveys a skewed image of both sex and relationships. **Conclusion:** Continued research needs to focus on increasing knowledge about causes that can work to maintain a critical approach to pornography and its consequences. In this way, the risk of ill health can be reduced.

Keywords: pornography, psychological health, public health, sexual health

Bakgrund

Tidigare forskning visar att pornografikonsumtionen är omfattande bland män (Svedin, Åkerman & Priebe, 2011; Sun, Bridges, Johnson & Ezzell, 2014). Forskning har även funnit ett samband mellan ökat våld mot kvinnor och regelbunden pornografisk konsumtion. Sannolikheten är även större att dessa män är inblandade i olika sexuella brott (Crossman, 1994; Malamuth, Addison & Koss, 2000; Stanley et al., 2018).

Sedan 1950-talet fram till 2000-talet visar trenden på en ökad exponering av pornografiskt material. Siffror från en australiensisk retrospektiv studie visar att exponeringen har ökat från 37 till 79 procent bland barn under sexton år (McKee, 2010). Den genomsnittliga åldern då pojkar i dagsläget börjar att söka efter pornografi är 12,3 år enligt Mattebo, Tydén, Häggström-Nordin, Nilsson och Larsson (2014) och 96 - 100 procent av unga män har någon gång tittat på pornografi (Lim, Agius, Carrotte, Vella & Hellard, 2017; Mattebo, 2014; Mattebo et al., 2014; Svedin et al., 2011). En svensk tvärsnittsstudie gjord på över fyra tusen män i 18-års åldern visar att tio procent konsumerar pornografi dagligen och 29 procent konsumerar veckovis. Två procent av deltagarna konsumerar aldrig pornografi (Svedin et al., 2011). En amerikansk tvärsnittsstudie utförd på män mellan 18-29 år visar att den dagliga pornografiska konsumtionen uppgår till 13,5 procent och 31 procent konsumerar minst en gång i veckan (Sun et al., 2014). Vidare har man utfört en likadan studie i Australien på män mellan 15-29 år. Av de som konsumerar pornografi uppger 39 procent att de gör det dagligen medan 46 procent gör det veckovis. I samma studie uppger en procent att de aldrig tittar (Lim et al., 2017). I tillägg till detta visar en italiensk studie på män mellan 18-19 år, att nio procent upplever att de har en beroendeproblematik kopplat till pornografisk konsumtion (Pizzol, Bertolodo & Foresta, 2016). I en svensk undersökning uppger tolv procent av männen att de känner ett beroende till "internet och sex på internet" (Månsson, Daneback, Tikkanen & Löfgren-Mårtensson, 2003).

Statistik från Pornhub (2019) (som är en av världens största internetsidor för pornografiskt material) visar att år 2018 gjordes 33,5 miljarder besök till deras sida vilket motsvarar 92 miljoner besök per dag och 962 sökningar i sekunden. Varje minut visas 207,405 tusen videos. Många sökningar är influerade av mainstreammedia och den rådande popkulturen och vanliga sökord för 2018 var bland annat "Fortnite", "Hentai" och "Tinder". Pornhub själva menar att de lever på att imitera allt, varför det inte är en överraskning att sökorden blir därefter. USA ligger rankad som etta på länder som besöker Pornhub dagligen följt av England och Indien. Sverige ligger på sjuttonde plats.

Vad är pornografi?

Willoughby och Busby (2016) förklarar i sin studie att begreppet pornografi kan definieras olika och har att göra med sociala konstruktioner. I sin studie sammanställde de ett antal varierande sexuella inslag som kan läsas och ses via video, bilder och text. Vidare fick deltagarna göra en bedömning och gradera materialet utifrån en poängskala efter vad de själva definierade som pornografi. I resultatet fann man individuella variationer i tolkningen av pornografi, kopplat till bland annat kön, religion och relationsstatus. Willoughby och Busby (2016) förklarar vidare i sin studie att det är problematiskt att bedriva forskning om pornografi, utan att ha en tydlig definition av begreppet. De menar att många studier misslyckats med att definiera det och istället låtit deltagarna själva tolka begreppet, vilket kan resultera i att studier ger missvisande resultat och begränsar möjligheten till att kunna generalisera fynden.

Den allmänna definitionen av pornografi i Oxford Dictionaries lyder

"tryckt eller visuellt material innehållande explicita beskrivningar eller visningar av sexuella kroppsdelar, aktiviteter i syfte att stimulera sexuell upphetsning".

Vidare har Peter och Valkenburg (2016) i sin studie, som sammanfattar pornografins utveckling mellan 2005-2015, valt att definiera pornografi som

”Professionella eller användargenererade bilder eller videos som har till syfte att sexuellt upphetsa tittaren. Dessa inslag skildrar sexuella aktiviteter som onani, oralsex, liksom vaginal och anal penetration på ett öppet sätt, ofta med närbild på genitalier.”

Denna definition av pornografi lämnar öppet för viss tolkning då forskning idag visar att nästan 90 procent av inslagen i pornografi innehåller fysisk aggression och cirka 50 procent innehåller verbal aggression, samt att 95 procent av all aggression är riktad mot kvinnor, av män (Bridges, Wosnitzer, Scharrer, Sun & Liberman, 2010). Peter och Valkenburg (2016) lyfter aldrig denna typ av inslag i sin studie trots att forskning visar att detta förekommer som mer regel än undantag inom pornografin. Detta gör att definitionen trots allt blir missvisande i någon form då pornografi som definition utelämnar all form av analys kring hur pornografin framställs och för vem och om det är pornografi som visas eller faktiska brottsliga handlingar.

Definition sexuell hälsa

WHO (2006) beskriver den sexuella hälsan i relation till ett fysiskt, mentalt, emotionellt och socialt tillstånd av välmående. Det innebär att för att den sexuella hälsan ska kunna upprätthållas och bibehållas krävs ett positivt och respektfullt förhållningssätt till sexualiteten och sexuella relationer, där de sexuella rättigheterna respekteras, skyddas och fullföljs. Det innefattar möjligheten att få uppleva njutning och att kunna ha säkert sex som är fritt från tvång, diskriminering och våld. Sexualitet är något som upplevs och uttrycks i och genom bland annat fantasier, attityder, värderingar, lust, relationer och det påverkas även av psykologiska, ekonomiska, sociala, politiska, kulturella och religiösa faktorer. WHO lyfter även problem som utgör ett hot för den sexuella hälsan, däribland erektil dysfunktion (ED), prematur ejakulation (för tidig utlösning), sexuell aversion och dysfunktioner i den sexuella upphetsningen men även andra tillstånd i relation till våld, övergrepp, sterilitet, HIV och andra sexuellt överförbara sjukdomar.

Sexuell ohälsa idag

I en longitudinell studie från 2016 rapporterar 78 procent av männen och 84 procent av flickor och kvinnor i ålder 16-21 år att de upplever fysiska besvär i samband med sex. Cirka hälften av männen uppger låg sexuell tillfredsställelse, följt av försämrad lust (46 procent) samt problem med erektionen (45 procent). Över hälften av kvinnorna uppger att de aldrig når orgasm och 47 procent uppger smärta i samband med samlag (O'Sullivan, Byers, Brotto, Majerovich & Fletcher, 2016). Man har tidigare funnit att de män som engagerar sig i sexuella onlineaktiviteter lider av ED i större utsträckning (Wéry & Billieux, 2016). I en annan studie har man även upptäckt att var fjärde man under 40 år har besvär med ED och hälften av dessa lider av svår ED (Capogrosso et al., 2013).

Internet och pornografi

Statens medieråd (2017) visar en stadigt ökad internetanvändning bland unga i Sverige (9-18 år) och under en tioårsperiod har internetanvändning som övergår tre timmar om dagen fördubblats. Av de som kommer i kontakt med pornografi vet man att 63 procent av pojkar i Sverige i ålder 13-18 exponeras för pornografi frivilligt. Den vanligaste källan för inhämtning av pornografiskt material idag är internet (Månsson et al., 2003; Svedin et al., 2011; Sun et al., 2014) och 99,5 procent av det pornografiska materialet inhämtas gratis (Sun et al., 2014).

Tidigare studier om pornografisk konsumtion

I en studie utförd på män med en medelålder på 31 år uppger 55 procent att de använder sig av internet i kärleks- och sexuella syften (Månsson et al., 2003). Man ser att det är vanligare bland yngre och frekvensen minskar i takt med ökad ålder (Löfgren-Mårtenson, Elmerstig & Tornberg, 2016). De vanligaste orsakerna till att män konsumerar pornografi är för att stimulera sig själva och uppnå orgasm (Brown, Durtschi, Carroll & Willoughby, 2017; Månsson et al., 2003; Traen & Daneback, 2012; Wallmyr & Welin, 2006; Wéry & Billieux, 2016) samt utforska och bredda sin kunskap

om andra sexuella möjligheter. Andra orsaker är ren nyfikenhet – att se hur andra gör (Brown et al., 2017; Wallmyr & Welin, 2006) eller för att "alla andra gör det" (Wallmyr & Welin, 2006). Mellan 2 – 5,6 procent av männen uppger även att de använder internet för att kunna ta kontakt med prostituerade (Månsson et al., 2003; Wéry & Billieux, 2016). Andra syften med sexuella aktiviteter på internet är bland annat att få utlopp för och tillfredsställa fantasier, glömma bort vardagsproblem och undslippa tristess eller för att det helt enkelt är lättillgängligt (Wéry & Billieux, 2016).

Attityder kring pornografi

I flera studier har man tittat på vilka attityder som förekommer i relation till pornografi. Cirka 60 procent av männen i ett flertal studier är positivt inställda till pornografi och tycker att den är spännande, stimulerande och cool (Carroll et al., 2008; Mattebo et al., 2014; Wallmyr & Welin, 2006). Andra är negativt inställda till pornografi och beskriver den som avskyvärd, avtändande och beroendeframkallande (Mattebo et al., 2014) och nedbrytande (Wallmyr & Welin, 2006). Bland de som konsumerar pornografi dagligen är inställningen i högre grad positiv jämfört med män som konsumerar veckovis eller mer sällan. De högfrekventa konsumenterna anser att pornografi ska finnas tillgängligt och tycker att pornografi är både underhållande och stimulerande (Svedin et al., 2011).

Pornografins inverkan på det sexuella beteendemönstret

Man ser att pornografien bidrar till en tillvänjningseffekt som gör att konsumtionen främjar för mer avvikande sexuella former (Zillman, 1986; Weinberg, Williams, Kleiner & Irizarry, 2010). Sex utanför relationen har ökat i takt med ökad pornografisk konsumtion (Weinberg et al., 2010) och de vanligaste aktiviteterna som är inspirerade från och ökar i takt med pornografien är oralsex, följt av analsex och gruppsex (Mattebo et al., 2014) där analsex i vissa fall beskrivs som en trend (Häggström-Nordin, Sandberg, Hanson & Tydén, 2006). Pornhubs (2018) kartläggning av de mest sökta kategorierna från Sverige visar även att "anal" är den vanligaste kategorin följt av "lesbian", "MILF" (mother I like to fuck) och "threesome". Analsex, sexleksaker och rollspel är mer vanligt

förekommande bland de som konsumerar pornografi jämfört med de som inte gör det (Martyniuk, Bricken, Sehner, Richter-Appelt & Dekker, 2016). Cirka var tionde man omsätter även sina fantasier till praktik (Månsson et al., 2003).

Pornografins negativa effekter

Gränsförskjutning och ökat våld

I flera studier har man funnit att attityder som främjar våld emot kvinnor har ett samband med pornografisk konsumtion (Hald, Malamuth & Yuen, 2010; Stanley et al., 2018; Malamuth et al., 2000) och Stanley et al. (2018) hävdar att dessa attityder upprätthåller de ojämställda könsförhållanden i samhället. Studier visar att pornografi förvränger uppfattningen om sexualiteten och exponeringen trivialiserar våld och ökar risken bland männen att bli sexuellt känslolika och våldsamma (Zillman, 1986) och sannolikheten att begå sexuella övergrepp och våldtäkt bland de män som konsumerar både icke våld- och våldspornografi har ökat (Foubert, Brosi & Bannon, 2011; Stanley et al., 2018; Zillman, 1986). Man har även funnit ett samband mellan pornografi och sexköp där män som konsumerar pornografi mer frekvent även utnyttjar kvinnor i prostitution i större utsträckning. De hämtar även inspiration från pornografien och förväntar sig att deras partners ska uppträda på samma sätt under frivilliga omständigheter alternativt övertalning och tvång (Farley, Macleod, Anderson & Golding, 2011). Pornografiska inslag av våld och tvång, sex med djur och barnpornografi ses i större utsträckning bland de som konsumerar pornografi frekvent och cirka 70 procent av dessa är även mer positivt inställda till att prova det de sett i pornografien. Det finns även en skillnad i hur män uppfattar pornografins gestaltning av kvinnan. Bland män som konsumerar i hög utsträckning (veckovis-dagligen) anser 15 procent att pornografien nedvärderar kvinnan jämfört med 30 procent bland lågkonsumenter (Svedin et al., 2011).

Psykisk ohälsa

Studier visar att högkonsumenter i större utsträckning ägnar sig åt riskbeteenden i form av ökat alkohol- och drogintag samt även har större problem i skolan (Svedin et al., 2011). I en svensk longitudinell studie utförd på män och kvinnor i 18-årsåldern, har man funnit ett samband mellan pornografisk konsumtion och psykosomatiska och depressiva symtom (Mattebo, Tydén, Häggström-Nordin, Nilsson & Larsson, 2018). Även Hesse & Floyd (2019) har funnit ett samband mellan pornografikonsumtion och depression och ökad ensamhet.

Ökad risk för otrohet

Av de som tittar på pornografi upplever 9-10 procent att det sexuella intresset gentemot en tillfällig eller nuvarande partner reduceras (Albright, 2018; Pizzol et al., 2016; Sun et al., 2014). Kvinnor vars män konsumerar pornografi, upplever också att de är mindre intresserade av att ha sex med sin partner då pornografin bidrar till en ökad känsla hos kvinnan av att inte duga fysiskt eller kunna prestera sexuellt (Albright, 2018). I äktenskap där den ene konsumerar pornografi ser man att relationen bygger på lägre grad av intimitet och delaktighet (Minarcik et al., 2016; Lambert et al., 2012) och senare forskning från Hesse och Floyd (2019) visar även att den som konsumerar pornografi är mindre tillfreds med sin relation. I de fall männen har ett konsumtionsberoende uppger kvinnorna att de känner sig bedragna och vissa studier menar även att pornografi kan leda till otrohet och skilsmässa (Bernarte et al., 2016; Lambert et al., 2012). Risken för otrohet tros öka på grund av att det relationella engagemanget minskar, vilket ökar risken för att man i högre utsträckning ser sig om efter alternativa relationer (Lambert et al., 2012). Man ser även att intresset för att gifta sig och bilda familj sjunker i samband med ökad pornografisk konsumtion (Zillman, 1986).

Dokumenterade positiva effekter av att avstå pornografi

I en amerikansk studie fann man att deltagare som fick avstå pornografi i trettio dagar ökade sin förmåga att fördröja en tillfredsställelse eller belöning, genom ökad

självkontroll (Negash, Van Ness, Sheppard, Lambert & Fincham, 2015). En annan studie som utfördes på samma sätt fann att män omvärderade sin relation till sin partner. Sannolikheten att de såg sig själva leva med samma partner även i framtiden ökade (Lambert, Negash, Stillman, Olmstead & Fincham, 2012). Man har även sett att de som befinner sig i en relation där ingen av parterna konsumerar pornografi upplever sig vara mer nöjda jämfört med de relationer där endast en av parterna konsumerar pornografi (Bernarte, Estella, Nucon & Villatema, 2016; Lambert et al., 2012; Minarcik, Wetterneck & Short, 2016).

Teoretisk referensram

Genusordning

Genus kan idag ses som ett begrepp för att särskilja det biologiska från det kulturella. Genus är en direkt översättning från det engelska ordet "gender" som, enligt Hirdman (1988) syftar till det kulturella könet och skapandet av det. Connell (2008, s. 110) förklarar det som att genus existerar "därför att biologin *inte* bestämmer det sociala". Genus förklaras således som en social konstruktion som förhåller sig till kroppen och vad den gör. Det sociala mönstret kontrolleras alltså inte utifrån biologiska strukturer. Genusordningen, vari genus existerar, styr inte bara de sociala ordningarna utan även de politiska och ekonomiska och bygger på dikotomi där man särskiljer det manliga från det kvinnliga och betonar varandras motsatser, vilket förstärker könsskillnaderna. Vidare understödjer denna dikotomisering av könen en hierarkisk struktur som bara accepterar maskulinitet som norm och vidare förnekar alla andra (Hirdman, 1988). I denna hierarkiska ordning, särskilt inom den västerländska kulturen, definieras maskulinitet utifrån attribut som "stark", "aggressiv", "självständig" och "osårbar" och är direkt kopplad till heterosexuella vita medelklassmän. Femininitet kopplas gärna till "sårbara", "svaga" och "passiva" (Lyons, 2009).

Hegemonisk maskulinitet

Hegemoni som begrepp syftar till den dynamik i en kultur som gör att vissa grupper kan upprätthålla en särskild ställning i ett samhälle. Hegemonisk maskulinitet gestaltar således samhällets strukturella utformning utifrån en rangordning av maskuliniteter som bygger på dominans och position. Den mest eftertraktade maskuliniteten, som vilar på kulturella ideal har en överordnande position och dominerar således övriga och alla andra maskuliniteter. Problematiken ligger i att endast en liten andel män kan leva upp till den gestaltning av mannen, vilket leder till att majoriteten av män ofrivilligt positioneras i en underordnande ställning till det maskulina idealet. Männen som inte lever upp till normen (dvs. alla andra maskuliniteter) blir dock per automatik delaktiga i den hegemoniska maskulinitetsstrukturen på grund av sitt biologiska kön och kommer, oavsett underordnande position, att dra fördelar av denna patriarkala struktur, i form av prestige, materiell avkastning och beslutsfattande. Samtidigt utesluts kvinnorna helt då strukturen inte har något utrymme för övriga könstillhörigheter, de blir således underordnad *alla* män och fördelarna kommer henne inte till gagn. Strukturen som sådan menar Connell, försörjer sig på icke jämställda förhållanden och upprätthålls med hjälp av bland annat våld som tar sig i uttryck på en mängd olika sätt. Syftet med våldet är helt enkelt att hävda sin maskulinitet och utöva dominans. Den hegemoniska maskuliniteten som struktur bidrar till att genusordningen vidhålls genom att bibehålla underordnandet av kvinnor samt utövandet av dominans (Connell, 2008, s. 110, 115-122).

Problemformulering

Pornhubs (2018) egen statistik över världens länder visar höga användarsiffror vad gäller pornografisk konsumtion och det finns många studier som talar om negativa konsekvenser. I nuläget saknas det däremot studier på män som valt att ta avstånd från pornografi. En sådan studie skulle kunna bidra till en ökad förståelse för hur vi kan arbeta för att minska risken för ohälsa och andra sociala problem.

Syfte

Syftet med denna kvalitativa studie var att öka kunskapen om orsaker till att vissa män avstår från att konsumera pornografi.

Metod

Kvalitativ metod

Enligt Backman (2016, s. 55-56) är den subjektiva upplevelsen av ett fenomen eller en erfarenhet central inom den kvalitativa forskningen. Därför har kvalitativ metod med induktiv innehållsanalys valts. Syftet var att skapa utrymme för informanterna, att med egna ord genom enskilda intervjuer, beskriva de individuella erfarenheterna och tankarna kring varför de valt att avstå från att konsumera pornografi. Innehållsanalysen, enligt Graneheim och Lundman (2004) fokuserar på att studera karaktärsdragen i en intervju, i syfte att försöka förstå kontexten men även det djupare innehållet. Induktivt förhållningssätt har således varit utgångspunkten under tolkningsarbetet.

Urval

Enligt Wilson (2017) är majoriteten av porrkonsumenter män, således var det intressant att öka förståelsen kring de resonemang som styr de män som valt bort pornografin. Från början bestod urvalet av män som var mellan 20 till 30 år eftersom de befinner sig i en ålder där det händer mycket och intrycken från omvärlden är många. Men det visade sig vara svårt att finna informanter, åldern justerades därför till att gälla män från 18 år och uppåt.

Det har varit önskvärt att finna en heterogen grupp i syfte att få fram en mångfald i informanternas resonemang och ställningstagande. Därför har flera organisationer och föreningar som jobbar för att sprida kunskap om porrens inverkan kontaktats via mail (Talita, Unizon, Porrfri Barndom, Changing Attitudes, 1000 möjligheter, Huskourage). Särskilda nyckelpersoner har även kontaktats efter tips från andra. Mittuniversitetet

samt Örebro universitet har fått information om studien. Informationen har delats på ett studentforum på Facebooks hemsida för studerande i Örebro. Två olika kyrkor utanför Örebro har fått förfrågan samt att information hängts upp på anslagstavla på närliggande butiker och gym. Facebook-forumet samt anslagstavlor gav inget gensvar. Snöbollsmetoden som enligt Denscombe (2014, s. 76) är en lämplig metod vid mindre projekt har således visat sig vara avgörande för studien. Nyckelpersoner, det vill säga, informanter som valt att tacka ja har spridit informationen vidare, på så sätt har flera informanter rekryterats den vägen. Slutligen har nio informanter inkluderats, mellan 19 till 52 år med en snittålder på 35,5 år. Alla var svensktalande och sju av nio män levde i stadiga heterosexuella förhållanden och hade barn. Två av männen var singlar och hade inga barn och alla bodde över ett spritt geografiskt område. Informanter som haft ett tidigare upplevt konsumtionsberoende blev i första hand inte tillfrågade då ett beroende skulle vara ett alltför uppenbart skäl till att man bryter med ett beteende. Men under arbetets gång inkluderades en informant som haft ett tidigare erkänt beroende. En annan informant hade inte tidigare reflekterat över om han hade haft en beroendeproblematik men i och med intervjun kom han fram till att det förmodligen var så. Det har varit en utmaning att hitta män som inte konsumerar pornografi men de utvalda männen har ändå varit och en bidragit med ett omfångsrikt material och flera olika perspektiv.

Genomförande

Datan som utgör underlaget för denna studie har inhämtats genom nio enskilda semistrukturerade intervjuer, vilket är en bra metod när man vill studera åsikter och erfarenheter (Denscombe, 2014, s.m 265) och ge utrymme för informanten att uttrycka och utveckla sina tankar (Creswell & Creswell, 2018, s. 8). Inför intervjuerna upprättades en intervjuguide (se bilaga 1) som testades genom en provintervju för att säkerställa frågornas relevans och dess struktur. Efter provintervjun reviderades intervjuguiden och kortades ner. Några frågor kring informanternas bakgrund plockades bort då de inte var relevanta för syftet. Tre av intervjuerna har skett på informanternas arbetsplats och fem har skett över FaceTime på grund av långt geografiskt avstånd. En skedde över

telefon utan tillgång till FaceTime. Varje intervju spelades in och varade mellan 45-55 minuter.

Varje intervju har kvalitetsgranskats med hjälp av en checklista, i syfte att öka kvalitet och tillförlitlighet och även säkerställa att viktiga aspekter inkluderats (Denscombe, 2014, s. 291). Checklistan bestod av nio frågor sammanlagt, däribland "har du övervägt intervjuareffekten och hur din egen identitet som forskare kan ha påverkat interaktionen under intervjun?".

Samtliga informanter har själva fått definiera begreppet pornografi för att på så vis förtydliga vad det är de valt att avstå från. De har delat en mer eller mindre liknande uppfattning och begreppet har innefattat både tryckt och filmat material. En informant ansåg däremot att sexnoveller var okej att läsa. En annan informant ansåg att de nakenscener som visas i vanliga spelfilmer kunde ifrågasättas och valde således att inte se sådana filmer alls, eftersom det kunde starta igång tankebanor som skulle leda in på fel område. Några ansåg att pornografi var den typ av material som var producerat i kommersiellt syfte.

Dataanalys

I enlighet med Graneheim och Lundman (2004) har intervjumaterialet genomgått de olika stegen av transkribering, kondensering, kodning och kategorisering. Transkriberingen skedde i direkt anslutning till varje intervju (som ägde rum under åtta veckor i februari och mars 2019) för att det då är lättare att höra och tolka det som sagts under inspelningen. Vidare skrevs allt ut och lästes igenom i sin helhet två gånger innan meningsbärande enheter lyftes ut ur texten. Till hjälp användes markeringspenna. De meningsbärande enheterna fördes sedan in i ett organiserat tabelldokument med kolumner för var och en av enheterna. Vidare kondenserades detta, vilket betyder att man kortar ner innehållet utan att innebörden går förlorad. Fortsättningsvis kodades materialet, vilket mer konkret innebär att man sätter etikett på materialet. Slutligen

sorterades koderna in i kategorier och subkategorier som sedan landade i ett resultat. Exempel på en kodning kan ses i analys exemplet (tabell 1). I några fall gjordes även en respondentvalidering för att säkerställa att materialet stämde överens med det informanten hade för avsikt att uttrycka.

Tabell 1 Analysexempel

Meningsenheter	Kondenserad	Kod	Subkategori	Kategori
Den har gjort mig mer osäker som man, i och med att jag inte är så som de är i pornografin såhar det gjort mig osäker på hur jag ska vara när jag har sex helt enkelt	Osäker som man, är inte som de i pornografin, osäker vid sex	Osäker som man	Bevara sin självbild som man	Synen på människan
Om man skulle kolla på Pornland och sätta sig in i hur det funkar.../...då tror jag att fler skulle välja att inte kolla på det	Kolla på Pornland och sätta sig in, fler skulle sluta titta då	Ökad kunskap	Industri som utnyttjar kvinnor och barn	Kunskap om porrindustrin

Etiska överväganden

Studiens utförande har skett i enlighet med god forskareetik (Vetenskapsrådet, 2017) och varje steg i processen har noga avvägts med hänsyn till informanternas integritet. Deras privatliv har skyddats genom att alla personuppgifter avidentifierats (Creswell & Creswell, 2018, s. 88) och informanterna har fått fingerade namn. Övriga särskilda uppgifter kring informanterna har uteslutits för att det inte bedömts ha något värde eller göra någon skillnad för studiens resultat. Allt material har förvarats oåtkomligt för allmänheten och inget inspelat material har förvarats i den privata telefonen, detta för

att undvika att materialet kommer i fel händer. Alla intervjuer har föregåtts av skriftlig och muntlig information samt skriftligt och muntligt medgivande (se bilaga 2 och 3). Informanterna har även informerats om att de kan avbryta sitt deltagande i studien närsomhelst utan att det skulle medföra några negativa konsekvenser för dem (Creswell & Creswell, 2018, s. 92-94).

Resultat

Nedan presenteras resultatet från de intervjuer som föregått studien. Under analysen växte fyra kategorier fram som alla består av ett antal subkategorier (se tabell 2).

Tabell 2 Kategorier

Kategori	Synen på människan	Synen på sex- och kärleksrelationer	Egenkontroll	Kunskap om porrindustrin
Subkategori	Människans okränkbara värde och objektifiering av kvinnor	Förvrängd bild av sex	Äga sin sexualitet	Industri som utnyttjar kvinnor och barn
	Bevara sin självbild som man	Sex och tillfredsställelse som en rättighet	Äga sina gränser	Industri som utnyttjar människors sexuella drift
		Relationer som bygger på tillit, trohet och trygghet		

Synen på människan

Tankar kring människosynen har genomsyrat varje intervju och har fått stort utrymme i informanternas resonemang. Det handlar om både synen på kvinnan men även på dem själva.

Människans okränkbara värde och objektifiering av kvinnor

Här pratade några informanter om kvinnans okränkbara värde och objektifiering i samma andetag. För Simon var det tydligt att porrindustrin reducerade kvinnornas värde genom att "förslava" dem medan de, som i sin tur konsumerar pornografi reducerar kvinnan till ett "objekt som man kan bedöma". Simon menade därför att denna objektifiering av kvinnan blir synonymt med att kränka hennes värde. Han ansåg därför att pornografen aldrig kan bygga på jämställdhet.

"...att människor lever för min skull, att mina medmänniskor finns till för att tillfredsställa mig eller ge mig fördelar och så vidare, det i grunden är en väldigt självcentrerad människosyn..."

Utifrån den grundläggande människosynen stred pornografins porträttering av kvinnan emot informanternas tankar om rättvisetänk och allas lika värde. Kalle förklarade att han hade svårt att objektifiera kvinnorna han såg eftersom det stred emot den han själv var i grunden. Jakob förklarade att porrindustrin bidrog till objektifiering av kvinnor genom att få dem att framstå som underlägsna mannen i en miljö där varken ömhet eller samtyckte existerade. Glenn blev äcklad av att se hur man utsatte andra människor för skada och upplevde att pornografen var grov.

"Jag är fortfarande förvånad över hur porrskadad jag är och hur snabbt min hjärna konverterar något jag ser, jag kan ju fortfarande sexualisera, något som jag ser som ett arv av porr.../...jag ser en person som en vacker så tar det ju inte jättemånga minuter eller sekunder innan den är sexualiserad."

Sam berättade hur han dagligen bedömde kvinnors kroppar på gymmet, Instagram eller på stan och Rufus berättade hur manliga vänner tvivlade på att våga låta deras partner bli gravid med risk för att deras kroppar skulle genomgå förändringar som de senare

inte skulle tända på. Han tyckte att kvinnan porträtteras som den undergivna, som ska ta emot och gå med på vad som helst och menade att porrens budskap "är ju mer kropp och objekt än nånting annat" och att det sällan är en "story som byggs upp så att det blir ett intellektuellt utbyte".

Bevara sin självbild som man

Informanterna upplevde att konsumtionen byggde upp en förväntan på dem själva om hur man skulle vara en man. Jakob förklarade även hur gruppsytryck hade en inverkan på självbilden och förväntningarna och Rufus som själv växte upp i en typisk "bruksortsmentalitet" förklarade hur han "fostrats in i en stereotypisk miljö kring förväntningar på män och pojkar". Han reflekterade även kring hur mainstreamfilmer och annan media skapar förväntningar som påverkar en till att tro att man måste vara på ett visst sätt för att vara man. Lars trodde att det finns en ökad risk att man jämför sig med det man ser vilket kan påverka självbilden negativt eftersom porrindustrin är en "stilstudie av kroppar in action".

"Män äger rätten till sexualiteten och alltid gjort, vi porträtteras som ståndaktiga, vi ska vara presterare, när vi knullar mycket så är vi liksom hingstar."

"...det är så vi killar pratar i grupp, vi pratar ju aldrig på ett stöttande eller motiverande sätt med varann. Det är bara såhär, fick du lite? Ah så jävla najs! Knulla brudar."

Jakob upplevde att han hade svårt att närma sig en kvinna i rädsla för att inte kunna leva upp till det som förväntades av honom både sexuellt men även utifrån den maskulina könsrollen. Samtidigt tänkte han att om han inte fick ligga så var han "värdelös som man". Även Kalle och Rufus upplevde hur pornografin bidrog till en ökad osäkerhet på dem själva som män. Rufus berättade att det tog många år innan han kände sig bekväm med att vara naken eller ha sex nykter. Han menade att pornografin var "otroligt framfusig" medan han själv inte var sådan. Pornografin gav honom

däremot verktyg till att fejka sin säkerhet. Det var inte förrän han förstod att han bar på en hel del oprövade tankar om maskulinitet som han började ifrågasätta det han tidigare lärt sig via pornografin. Han hade även i tidig ålder känt en avsmak inför att vara "den typ av snubben" som konsumerade pornografi och ville inte få en sådan stämpel. Även Emil förklarade att det fanns en risk att bli stämplad på ett visst sätt av sin omgivning om man konsumerade pornografi. Däremot är risken att bli stämplad inte är lika stor idag, jämfört med tidigare i och med pornografins tillgänglighet och hur "det sexualiserade objektet är mycket tydligare" i samhället.

Synen på sex- och kärleksrelationer

Gemensamt för alla informanter var att de ansåg att pornografin ger en förvrängd bild av sex och skapar orealistiska förväntningar på relationer.

Förvrängd bild av sex

Nils menade att trots att den grundläggande människosynen finns så är det riskabelt för en generation som växer upp med pornografi, eftersom den lär männen att de ständigt kan få sina begär tillfredsställda och att det ständigt uppmuntras. Även Jakob förklarade att pornografin sätter mannens njutning i centrum och uppvisar sex som innehåller våldtäkter och tjejer som går med på vad som helst. Detta fick honom att tro att just detta var sex och bilden av hur män dominerar kvinnor är oundvikligt menade Jakob då "mönstret finns över hela världen" och man "hittar porren varsomhelst".

*"...i grunden bygger det på en bild av sexualiteten där jag kan använda den själviskt,
konsumera sex för min egen njutning."*

Sam förklarade att han imiterade det han såg i pornografin utan att ha reflekterat över om det faktiskt var bra eller något som han och hans partner gillade. Han upplevde att även hans partner imiterade pornografin genom att bland annat be honom att kalla henne för hora när de hade sex, vilket han själv tyckte kändes olustigt i efterhand. I

samband med att Sam träffade en ny partner som inte alls hade samma bakgrund med pornografisk konsumtion började han ifrågasätta var han fått sina idéer om sex ifrån.

Lars ifrågasatte även varför pornografin ska definiera hur människor har sex och ansåg att sex borde vara något man upptäcker tillsammans, han hävdade även att pornografin "glorifierar det här fria okontrollerade sexet där kvinnan alltid är villig och mannen kan ta för sig när han vill" och Simon menade att porr är en "perversion av nånting som ska vara vackert".

"...den görs ju av män för män, män får känna sig mäktiga i filmerna liksom, män får känna att de är i centrum, mäns njutning, mäns orgasm är alltid i centrum."

Kalle menade att pornografin inte alls gav honom det han sökte i ett bra och riktigt sex. Han har haft lättare för att njuta av scener där sexet bygger på ömhet och närhet. Rufus menade också att pornografins porträttering av sex inte lämnar något utrymme till att få vara sårbar eller osäker och han hade själv burit på en romantisk idé om hur sex kunde vara, men som pornografin inte alls levde upp till. Han lärde sig istället att tända på saker han såg i porren och "gick igång på en viss typ av kvinnlighet eller sexualitet". Informanterna menade att sex handlar om ömhet, respekt och samförstånd. Lars menade att sex är "kronan på verket" medan porren är ett "sekundärt blask i jämförelse med riktigt passionerat sex" och en "avart på nånting fantastiskt".

Sex och tillfredsställelse som en rättighet

Simon ifrågasatte porrindustrin då han menade att den framställer sex och njutning som en rättighet som sker helt på konsumentens villkor och sexuella begär.

"Den här ömsesidigheten, för mig är det grunden i en sexualitet, att det finns en ömsesidighet i det och det är den som totalt saknas i pornografin. Allt finns på konsumenternas villkor."

Lars ansåg att sex i grunden handlar om att ge någonting till någon annan vilket är raka motsatsen till pornografin, som istället har till syfte att tillfredsställa de egna begären.

"Det är också nånting som jag tror skapar ett problem, att sex är en rättighet, jag ska ta hand om min egen sexualitet men de bästa sexen handlar ju om att betjäna och ge."

Enligt Nils var pornografin ett medie som kunde ge oss snabb tillfredsställelse och han menade att den lär oss att "få, få, få och tillfredsställa våra egna begär" vilket är något som hela tiden uppmuntras. Jakob upplevde att pornografin inte krävde något tillbaka för det är bara "du och datorn och ingen som blir missnöjd". På så sätt behövde man heller inte ta något ansvar.

Relationer som bygger på tillit, trohet och trygghet

Glenn ansåg att sex är något privat mellan två människor och inget som borde delas med omvärlden. Simon delade denna uppfattning och menade att sex inte är till för andras beskådan. Men när man gör den tillgänglig för andra ökar risken för avtrubning trodde han.

"När jag ser pornografins roll och det med lust och tillfredsställelse utanför den relationen, det är inte så att det skapar eller ökar tilliten i relationen utan snarare att en kan bryta ner det litegrann."

Flera uttryckte hur viktigt det var att ha den sexuella lusten hos den de lever med. Emil menade att om han sökte tillfredsställelse utanför relationen påverkade detta tilliten och förtroendet negativt genom att den man lever med bland annat kan känna sig bortvald. Han menade att det handlar om respekt för relationen och hur man vill att den ska fungera. Han förklarade att pornografin även påverkar synen på hur man bygger relationer. Även Nils hävdade att om man befann sig i en relation borde det vara

naturligt att man höll det sexuella inom relationen och inte tillät sig gå igång på andra människor sexuellt, än just sin fru.

"Om jag har sex med en annan person, då skulle man ju säga att jag är otrogen, men om jag tittar sexuellt på någon, är inte det otro? För mig är det det i alla fall."

För Lars har tankarna på trohet varit avgörande. Han menade att det är fel emot den man lever med att konsumera pornografi då det för honom är en otrohet i sig eftersom han inte gör skillnad på tanke och handling. Han förklarade det som att kärlek inte bara är något fysiskt utan även något som pågår i hjärtat och sinnet. Även Nils pratade om vikten av att vara trogen även i tanken. Det handlar inte om att trycka undan sina känslor menade han, utan om att stå upp för sitt äktenskap och hålla det man lovat om trohet. Om man fantiserar om andra människor för sin egen njutnings skull riktar man uppmärksamheten åt fel håll och Nils menade att det är viktigt att tanke och handling överensstämmer med varandra.

Pornografien är ett "destruktivt medel" ansåg Lars, som menade att det avtrubbar våra sinnen och gör det svårt att "vara i ett långsiktigt förhållande med en person för att man söker kickar hela tiden på samma sätt som porr ger kickar". Han menade att när relationen inte kan ge dessa kickar så söker man sig utanför relationen och "till slut så hoppar man från partner till partner". Han betonade att det var viktigt att söka dessa kickar inom relationen och inte utanför den. Han reflekterade även över alla trasiga äktenskap och samboskap som finns i samhället, samt över den psykiska ohälsan som och undrade om det finns en koppling till det samhällsliga systemet samt pornografins tillgång till relationerna. Han menade att om pornografi var av godo så skulle ju även relationerna fungera bättre och så även sexet som han ansåg är det bästa som finns om det "får vara i rätt kontext". Simon förklarade att han tidigt värdesatte förtroendet mellan två människor. Han berättade att i det fall han indirekt kom i kontakt med pornografi så kände han att han svek förtroenden till andra tjejer som hade en bild av

honom om att vara trovärdig och pålitlig. Han menade att pornografisk konsumtion kunde radera detta.

Egenkontroll

Flera av informanterna upplevde hur pornografin, när de konsumerade den fick inflytande över deras sexualitet och påverkade både deras tankar och handlingar.

Äga sin sexualitet

Rufus reflekterade över att saker vi gör är något vi tränats till. Han upplevde hur pornografin förföljde honom flera år efter att han slutade konsumera den. Pornografin gjorde sig påmind genom fysiska reaktioner. Det kunde vara scener ur action- eller romantiska filmer "som kunde bli en trigger för kroppen" och som direkt "väckte en form av lust". Innan han slutade räckte det med att han och någon låg naken i sängen och då "förväntade sig kroppen att det skulle bli ligga av". Han menade att det fanns en sorg i det, det då det inte krävdes någon kemi mellan två människor utan bara det fysiska för att ha sex. Han berättade även att han hade svårt att vara närvarande och intim vid sex utan att få "tusen bilder som var kopplade till porrminnen". Han upplevde därför att han "missade ögonblicket". För honom var det som att vara i "porrens grepp", som att den hade kontroll över hans sexualitet. Både Rufus och Jakob uttryckte hur de efter att ha slutat konsumera pornografi återfick sin egen sexualitet och Jakob upplevde att den istället fick bygga på egna erfarenheter och upplevelser.

"Förut hade porren kontroll över min sexualitet och nu är den inte en del av min sexualitet. Det handlar inte om jag har kontroll utan om att porren inte har kontroll. Jag är inte styrd av porren."

Sam menade att pornografin dikterar för mycket och har bidragit till att "vi glömt bort vad det är som faktiskt egentligen gör att vi blir triggade". Han hade haft ett mer uttalat porrberoende och upplevde hur han ständigt var på jakt efter något mer och aldrig nöjde

sig vilket resulterade i en okontrollerad konsumtion där han ibland kunde sitta i timtal men som lämnade honom kvar med hopplöshet över att inte ha "fått ut nånting". Jakob upplevde att han fick fysiska besvär med bland annat erektionsproblem. När han sedan googlade detta förstod han att det kunde vara kopplat till konsumtionen vilket gjorde att han tog avstånd. Efter hand upplevde han en skillnad i sitt sexliv och uttryckte att "förut gick det inte och så slutade jag med porr och då går det." Hans sexliv blev bättre och då blev han även motiverad till att fortsätta avstå pornografi.

Äga sina gränser

Flera informanter uppgav även hur de tänkte och gick igång på saker som de normalt sätt inte alls kunde identifiera sig med och hur tankar och idéer helt inspirerades av pornografiska inslag.

Jakob förklarade att killar idag kopierar det de ser i pornografin. Han menade att "de tar inte ett nej för ett nej" eftersom tjejerna i filmerna säger nej men menar ja. Han reflekterade även över hur hans egna gränser påverkats och där hans tändningsmönster förändrats och menade att det är "självkänt att man påverkas av att under flera års tid hämta sin inspiration från hardcoreporn". Rufus som kombinerade sex med alkohol (på grund av försämrat självförtroende) förklarade hur detta satte både honom och hans partners i en situation där de mest sannolikt överträdde varandras gränser på grund av dåligt omdöme. Han menade även att förväntningarna som pornografin förmedlar till män och kvinnor ökar risken för att överträda gränser.

"Jag tror att det påverkar oss ganska mycket, jag tror också att det blir normaliserat.../...ju fler som gör det och som pratar om det och skojar om det, desto mer normalt blir det liksom och då faller ännu fler dit och då är det ännu färre som ifrågasätter".

Emil menade att pojkar redan i tidig ålder tränas in i roller där de vidare riskerar att faktiskt bli de som utför framtida övergrepp på andra. Både Sam, Lars och Rufus

förklarade också hur media, TV och dataspel bidrar till hur gränserna förskjuts genom att normalisera sexuella inslag av våld och förnedring, samt att man idag bombarderas med det som för tjugo år sedan skulle klassas som pornografi. Simon ansåg även att vi med våra tankar, om vi inte kontrollerar dem, riskerar att gradvis öppna upp och tillåta mer och mer. Han menade att det är som annan typ av missbruk att "det börjar med hasch och sen så slutar det med nåt väldigt tungt".

"Även om vi kanske inte har lärt oss all sex genom porren så har vi kanske lärt oss det ifrån något annat medie tror jag nu för tiden. Det räcker ju med att titta på Game of Thrones så har du ju sett ganska avancerade sexscener...alltså det som vi ser i dem var ju kanske porr för tjugo år sedan..."

Sam märkte att han tänkte på sex på ett mindre charmigt sätt och uttryckte det som "det skulle vara gött att knulla" snarare än "najs att vara nära min sambo". Han upplevde att pornografin hade fått för stort utrymme i hans tankar. Kalle som växte upp strax innan internet fick sin storhetstid, ville helt enkelt kunna fantisera utan att pornografiska bilder tog upp hans sinne.

Kunskap om porrindustrin

Det framkommer att informanterna, när de fick insikt i och ökad kunskap om porrindustrin och hur den arbetar, började reflektera över vad det var för industri de sponsrade genom att de konsumerade den.

Industri som utnyttjar kvinnor och barn

När Kalle såg filmen Pornland av Gale Dines förstod han hur porrindustrin hängde samman med prostitution och insåg att han "inte vill sponsra den här industrin helt enkelt" genom att aldrig mer gå in på porrsajter. Även Simon såg en liknande dokumentär som handlade om trafficking, som blev en ögonöppnare för honom även om han tillhör den grupp som egentligen aldrig konsumerat pornografi. Däremot

förstod han att den bild och kunskap han tidigare hade haft om porrindustrin inte riktigt stämde överens med verkligheten. Han hade tidigare haft en uppfattning om att porrindustrin till stor del byggde på frivillighet. Men dokumentären visade en annan skildring av kidnappningar och frihetsberövning av kvinnor och barn i syfte att använda dem som sexslavar, vilket fick honom att inse att industrin omöjligt kunde bygga på frivillighet. Det var även i samband med detta som han förstod att det fanns en stark koppling mellan porrindustrin och handel med människor för sexuella ändamål.

Rufus menade att det är omöjligt att "prata om porr utan att prata om människohandel". Han ansåg att "porren har en superstor del i att skapa en efterfrågan på kvinnor och barn som ska säljas för nöjes skull". Flera av informanterna ifrågasatte även den typ av pornografi som bygger på frivillighet och jämställdhet då det inte finns någon garanti för att det skulle vara jämställt samt att även denna typ av pornografi bidrar till en ökad efterfrågan. Simon menade vidare att om man stryker efterfrågan så skulle marknaden upphöra och där menade han att männen bär det största ansvaret eftersom de är de främsta konsumenterna. Nils menade även att "kvinnans utsatthet är orsakad av mannens begär".

"Det är ju ett alldeles för stort problem i kommersiell pornografi att det finns utsatthet även ifall, jag menar, även om det kommer en skådis och säger att hon mår bra av det så är min tanke att det finns bakomliggande faktorer som gör att den personen behöver komma till den punkten, om det har med bekräftelse eller med ekonomisk utsatthet."

Emil hade som andra informanter inhämtat kunskap genom att under åren ha tagit del av många biografier av människor som vittnat om ett liv i porrindustrin och han har i och med detta förstått att det sexuella utnyttjandet är utbrett och det är svårt att veta om människor faktiskt far illa eller inte.

Nils ifrågasatte sin konsumtion i samband med insikten om att porrindustrin är en kvinnoförnedrande bransch och direkt orättvis. Han menade att kvinnans utsatthet är orsakad av männen och däri har mannen ett ansvar. Även Lars ansåg sig ha mycket svårt att stötta en industri som är direkt skadlig för människor. Att även som far till en dotter enligt Sam, konsumera pornografi, gick emot den moraliska kompassen när han insåg att han konsumerade något som han visste påverkade synsättet på kvinnor och flickor. Sam uttryckte en oro över att veta att hans egen dotter skulle behöva växa upp och "bli utsatt för att folk går och tittar på henne hela tiden för att de har konsumerat porr".

Industri som utnyttjar människors sexuella drift

Flera informanter reflekterade över riskerna med att fastna i ett konsumtionsberoende. De förstod att lättillgängligheten i samhället och den dragningskraft som finns i den sexuella driften gör det lätt att fastna i en osund konsumtion. Emil menade att "de stora krafterna inom porrindustrin är väl medvetna om att det finns en beroendekoppling i lusten och tillfredsställelsen". Simon däremot ansåg att även om pornografin idag är lättillgänglig så tror han att man gör det lätt för sig när man säger att "tillfället gör tjuven" då han menade att man istället "gör det till ett alternativ".

"Jag kastade bort det jag införskaffade ganska fort för jag hade liksom inte mage att behålla det, eftersom det fanns den här moraliska aspekten...jag nyttjade just nånting för min egen tillfredsställelse men där när någon annan kan råka illa ut i sammanhanget och den känslan tyckte jag inte om..."

Emil fann det moraliskt ohållbart att konsumera en produkt där människor utnyttjas till förmån för den egna tillfredsställelsen och hävdade att det är "problematiskt med försäljning på en industriell skala utav en produkt som bygger på andra människors beroende utav tillfredsställelse".

Sam förklarade även att den pornografiska exponeringen i samhället idag riskerar att kicka igång små barns sexualitet i tidigt skede och så även bli den första och enda sexualundervisning de får och som då sätter standarden för deras sexualitet. Kalle tyckte att han hann bygga upp en egen sexuell identitet innan han kom i kontakt med pornografin, vilket gjorde att han inte triggades på samma sätt som andra gör när pornografin blir huvudkällan till sexualundervisning. Han menade att många är "chanslösa mot industrin och strukturerna i samhället" och "vissa klarar av att stå emot och vissa klarar inte att stå emot". Med den grundtrygghet han bar på var det svårt att identifiera sig med pornografins porträttering. Han trodde att det var större risk att hamna i ett beroende ju tidigare man börjar konsumera och ju osäkrare man är på sig själv och vem man är.

Resultatdiskussion

Genom intervjuerna har många fynd uppmärksamats, och ett anmärkningsvärt sådant är den om hur kunskap om porrindustrin haft en avgörande roll i informanternas avståndstagande. Flera beskrev att det inte var förrän då de förstod vad deras handlingar bidrog med. Detta går även hand i hand med den människosyn som de egentligen har och vill ha om människans lika värde. Andra fynd har varit deras behov av att låta sexualiteten få färgas av de egna sexuella upplevelserna och erfarenheterna, där även relationerna till en partner eller andra människor får bygga på ömsesidighet, tillit, trohet och trygghet, snarare än någons begär och lustar.

Synen på människan

Connell (2008) beskriver hur det västerländska samhället är uppbyggt på en hegemonisk maskulinitetsstruktur där mannen är överordnad kvinnan. Denna struktur återfinns överallt inom sociala medier, film, TV och reklam. Sett ur informanternas perspektiv återfinns detta även inom pornografin, där kvinnans kropp objektifieras, sexualiseras och förnedras till förmån för mannens lustar och begär. I och med att samhället

genomsyras av denna struktur genomgår samhället således en normaliseringsprocess som vidare driver på den hegemoniska maskuliniteten ännu mer. Tittar man vidare på hegemonisk maskulinitet ur ett folkhälsoperspektiv torde strukturen som sådan vara skadlig för samhället då den bidrar till att öka de ojämställda förhållandena mellan könen. Forskning från Kawachi, Kennedy, Gupta och Prothrow-Stith (1999) visar nämligen att i de fall kvinnors villkor förbättrats, har hälsan bland männen och inte bara bland kvinnorna ökat. Intressant är att faktum har kvarstått även när männen frångåtts vissa fördelar. Enligt Wilkinson (2007, s. 218) har den förbättrade hälsan att göra med att männens behov av dominans inte står i samma fokus i samhällen som är jämställda, vilket gör att de heller inte behöver betala med sin hälsa, i jakten på auktoritära positioner. Flera av informanterna förklarade att deras kvinnosyn försämrades i samband med pornografi vilket även bekräftas i tidigare forskning som visar en ökad risk för negativa könsattityder (Stanley, et al., 2018) och trivialisering av beteenden som främjar våld (Zillman, 1989). Sett ur ett jämställdhetsperspektiv blir pornografien ett kontraproduktivt medel för att motverka obalans och negativa könsattityder. Det finns en intressant aspekt i informanternas resonemang som vida avslöjar att det finns principer rörande människans okränkbara värde som har lett till en inre konflikt i samband med pornografisk konsumtion, varför dessa män ifrågasatt sitt handlande.

Synen på sex- och kärleksrelationer

Två informanter var vid tiden för studien singlar och barnlösa, medan de andra levde i ett stadigt förhållande med någon och även hade barn. Av deras bakgrund att döma levde de alla i en meningsfull tid i livet och hade en förhållandevis tydlig bild över hur de ville fungera i sina relationer. Deras beskrivning av pornografien går i strid med den bild de själva hade avseende sex och relationer.

Intressant är att informanterna ofta återkommit till ord som makt, dominans och jämställdhet och verkar ha ett reflekterande förhållningssätt till sina handlingar och tankar. Det har varit tydligt att de har en målbild kring vad de önskar utav sig själva

men även från samhället och de har betonat vikten av relationer som bygger på ömsesidighet och respekt. Deras tankar går i linje med WHO:s (2006) principer om sexuell hälsa och står helt i motsats till pornografins porträttering av sex och relationer. I samband med att flera av informanterna konsumerade pornografi upplevde de att det påverkade deras, för tiden aktuella relationer och synen på sex och vad sex är. Studier har visat ett samband mellan pornografi och ökad risk för otrohet, lågt engagemang för relationer (Lambert et al., 2012) samt ett svalnande intresse för att bilda familj (Zillman, 1989). I den här studien är detta inget som informanterna själva delat med sig av men resonerade däremot kring riskerna med att bli en kick-sökare med risk för att tappa intresset inom den egna relationen. En av informanterna berättade att han började titta på kvinnor på ett annat sätt och "tittade mycket" vilket kan tolkas som att hans uppmärksamhet drogs ifrån den han levde med till förmån för andra kvinnor.

Informanternas beslut om att avstå pornografi skulle kunna ha sin källa i deras värderingar, förväntningar och tidigare erfarenheter. Det går heller inte att utesluta att informanternas egen uppväxt haft en viss inverkan på deras beslut, då vi alla påverkas av vår fysiska miljö och den sociokultur vi växer upp i. Man skulle kunna anta att en barndom där man upplevt tillhörighet och sammanhang har byggt upp en viss sorts grundtrygghet, det vill säga ett högt KASAM (Blaxter, 2010 s. 17) som senare i livet spelat en roll i informanternas kommande reflektioner och beslut.

Några av informanterna reflekterade över hur konsumtionen var ett meningslöst fördriv och lämnade efter sig en tomhet som inte alls gav dem något annat än ångest över att ha slösat bort så mycket tid. Med ett salutogent perspektiv på det hela, där människans behov av bland annat meningsfullhet som är en stärkande motivationsfaktor i främjandet av hälsa (Blaxter, 2010,s. 17) torde det vara begripligt att pornografien har fått stå åt sidan till förmån för sex och relationer som motiverar till ett större engagemang. Pornografien är en one-man-show som fokuserar på den egna lusten utan att egentligen

ta hänsyn till någon annan. Detta sätt att tänka och vara går, ur ett salutogent perspektiv emot människans behov av samhörighet och meningsfullhet.

Man kan även ifrågasätta vad som ledde informanterna till beslutet om att konsumera pornografi från allra första början, var det en brist på sammanhang? Ett behov av att finna tillhörighet? Eller bara ren nyfikenhet? Informanterna har talat om olika saker och bland annat har nyfikenhet eller gruppsyck varit en bidragande faktor.

Egenkontroll

WHO:s (2006) definition av sexuell hälsa innefattar en sexualitet som är fri från våld, tvång och diskriminering. Cirka 90 procent av pornografiska scener innehåller verbal och fysisk aggression riktad mot kvinnor (Bridges et al., 2010). Denna obalans mellan könen kan, som tidigare i diskussionen ses i ljuset av den hegemoniska maskulinitetsstrukturen som genomsyrar det västerländska samhället där männen har en överordnad position. Informanterna själva reflekterade över hur den manliga lusten uppmuntrades och legitimerades via olika typer av medier och även inom pornografin, på bekostnad av kvinnan, som får stå tillbaka med sexuell försummelse och ohälsa som konsekvens.

De har själva beskrivit hur gränser förflyttats och hur deras sexualitet antagit pornografins porträttering av sex och relationer. Att pornografin påverkar kan vi alltså förstå utifrån informanternas utsago, vilket även kan bekräftas i tidigare forskning (Svedin et al., 2011; Zillman, 1986). Några informanter reflekterade även över hur dagens filmer tillhör gårdagens porrfilmer och att det är ofrånkomligt på grund av dess spridning. När det gäller pornografin, utifrån informanternas förhållning till konsumtion, kan man dra slutsatsen att det de såg blev en del av deras vardag, en så kallad tillvänjningsprocess som även bidrog till ett normaliserande av skadliga beteenden som våld och aggression emot kvinnor, där även ett nej riskerar att tappa sin innebörd. Det problematiska blir att pornografin, som sker bakom en filmkamera på ett

sätt blir en annan verklighet, en så kallad falsk verklighet. När det sen tillämpas och prövas på andra sker en "kulturkrock" med "verkligheten utanför kameran", där kvinnan (som underordnad) kanske inte alls vill utsättas för liknande sexuella handlingar som det som pornografin skildrar. Det finns alltså en risk att man kliver över en annan människas gräns men även sina egna, som informanterna beskrivit det. Deras utgångspunkt för deras beslut har därför delvis legat i behovet av att ha tillgång till sin egen sexualitet och sina egna gränser.

Kunskap om porrindustrin

Flera informanter berättade om hur en specifik händelse eller en insikt blev som en plötslig "ögonöppnare" för dem. Det mest anmärkningsvärda var den ökade kunskapen om hur porrindustrin fungerade och hur den livnärde sig på att utnyttja utsatta kvinnor och barn men även män och deras lustar. När informanterna förstod att det finns ett samband och en likhet mellan pornografi och prostitution, började de ifrågasätta sin konsumtion. De förstod att de bidrog till att denna industri upprätthölls genom att de skapade en efterfrågan på unga tjejer och kvinnor. Farley et al. (2011) fann i sin studie en ökad efterfrågan på köp av sexuella tjänster bland de som konsumerar pornografi. I samma studie uppger även männen att kvinnor de köpt sex av lider av psykosocial ohälsa och att majoriteten av kvinnorna blivit lurade in i branschen.

Informanterna förstod även att porrindustrin drog in pengar på dem genom att utnyttja deras sexuella behov och begär. En informant trodde att han hade kunskap om industrin men efter att ha sett en dokumentär på TV förstod han att industrin var mer genomtänkt än att det var frivilliga tjejer som deltog. Männen reflekterade även över de brutala handlingarna som i nästan 90 % av alla pornografiska scener riktas mot kvinnor enligt Bridges et al. (2010), vilket även bidrog till att de ifrågasatte om kvinnorna gjorde detta av frivilliga skäl.

Detta fynd är extra intressant att lyfta då det visar på hur viktigt det är med kunskap, inte bara kring pornografins skadeverkningar på den som konsumerar, utan även hur konsumtionen i sig bidrar till en industri som skadar andra och som många med all säkerhet, om de visste hur den fungerade, inte skulle ställa upp på. Sett till hur samhällsstrukturen och den sexuella frigörelsen legitimerar pornografi, blir det extra problematiskt för en individ att värja sig från normaliseringen av ohälsosamma sexuella relationer och beteenden. Därför krävs det resurser som kan hjälpa till med att öka kunskapen.

Metoddiskussion

Pornografi som begrepp

Samtliga informanter fick inledningsvis under intervjuerna definiera begreppet pornografi. Det visade sig att de hade en liknande uppfattning kring begreppet utifrån en mer generell beskrivning, där den kommersiella pornografien var den allmängiltiga. Informanterna lyfte ändå svårigheten med att definiera begreppet då de subjektiva uppfattningarna faktiskt kan skilja sig åt, vilket även Peter och Valkenburg (2016) förklarar är problematiskt när man ska forska på området. Idag har även pornografien fått många ansikten och Pornhubs vanligaste sökord från 2018 är bland annat "hentai", en tecknad pornografi som blivit mycket populär världen över. Denna typ av pornografi kan även problematiseras, då den fortfarande innehåller samma typ av gestaltning av kvinnan som i den kommersiella pornografien. Ur ett sådant perspektiv torde hentai vara något som informanterna i den här studien valt bort då de tagit ställning emot hur kvinnor behandlas eller porträtteras. Materialet som sådant strider alltså emot informanternas människosyn. Pornografins utveckling ställer höga krav på oss att göra medvetna val och sätta tydliga gränser, den tvingar oss även att fundera över våra egna värderingar och hur vi kan bevara dem genom allt vi ser och medvetet väljer att konsumera. Informanterna analyserade mycket kring de processer som pågått inom dem i samband med tidigare pornografisk konsumtion och utefter det har de satt

gränser för hur långt de kan sträcka sig, utan att saker blir osunt eller påverkar dem negativt.

Förförståelse och intervju effekt

Inom kvalitativ forskning är det nödvändigt att reflektera över den egna rollen och förförståelsen eftersom den kan färga och färgas av den information som kommer fram (Bengtsson, 2015; Creswell & Creswell, 2018, s. 182). Malterud (2011, s. 484) beskriver det som att det inte är en fråga om eller hur den egna förförståelsen och det egna perspektivet påverkar en forskning, eftersom det är ofrånkomligt. Istället är det viktigt att genom alla forskningssteg gör nya bedömningar över potentiella effekter som kan komma att påverka. Vidare bör dessa bedömningar och analyser bli en del i studien. Detta är vad man kallar att vara reflexiv under arbetets gång. Bengtsson (2015) förklarar även att det kan finnas en fördel med att ha en förförståelse av området, då det kan bidra till ökad förståelse av en kontext och samtidigt förstå och hitta fenomen som utmärker sig.

Den egna förförståelsen inom ämnesområdet pornografi kommer av ett egenintresse av att försöka förstå den ur ett individuellt och globalt folkhälsoperspektiv. Att ha kunskap om området har bidragit till ett större perspektiv och en djupare förståelse i samtal med informanterna. Det har således underlättat samtalen om pornografi, som ibland kan upplevas skamfyllt att tala om. Som intervjuare har det inneburit att minska riskerna, att av obetänksamhet lyfta moraliska aspekter som skulle kunna påverka informanterna negativt. Eftersom ämnet i sig kan vara känsligt har det varit enkelt att samtala då det har funnits en ömsesidig förståelse för vad man talat om. Eftersom den här studien handlat om varför man valt att avstå från att konsumera pornografi, har ämnet sannolikt även varit mindre laddat då det behandlat något som skett i dåtid och inget som pågått i realtid. Samtidigt är det viktigt att vara medveten om intervju effekten och hur man som intervjuare kan påverka en annan människa genom kön, etnicitet och ålder. Om ett ämne är känsligt finns det risk att informanter väljer att undanhålla eller försköna vissa

saker och på så sätt svarar utifrån vad de tror förväntas av dem (Denscombe, 2014, s. 271). I det här fallet kan det dock tänkas vara så att intervju-effekten haft mindre inverkan på resultatet och informanternas öppenhet på grund av förförståelsen som vidare funnits med under samtalen. Flera saker tyder på att informanterna varit både öppna och autentiska i sina åsikter och de har även själva uttryckt att de i samband med intervjuerna reflekterat mer över vissa frågor än de gjort tidigare. De har fått sätta ord på saker de tidigare inte behövt göra och berättat saker de tidigare inte har berättat, vilket även varit en positiv upplevelse för dem.

Metod

I enlighet med Graneheim och Lundman (2004) har ingen data exkluderats eller hamnat mellan två kategorier. Det har däremot varit svårt att kategorisera in datan då mycket av det som informanterna sagt gått in i varann. Till exempel har människosynen genomsyrat mycket av det som framkommit, ungefär som en grundval som alla reflektioner ställts emot. Utan att förlora innebörden har vissa meningsenheter därför delats upp i kortare enheter medan andra förblivit längre.

Till studiens nackdel hör en begränsad tidsplan vilket påverkat antalet informanter. Dagens teknik har däremot möjliggjort att intervjuer kunnat utföras trots långa geografiska avstånd, vilket i sin tur bidragit till en heterogen studiegrupp med olika bakgrund och uppväxtmiljö. Alla intervjuer utom en har skett över FaceTime eller på en överenskommen plats. En intervju skedde över vanlig rösttelefon och berodde på att det inte fanns någon annan tillgång vilket informanten själv tyckte var synd.

Syftet har varit att ta del i informanternas tankar och upplevelser utan att riskera att de färgas av varandra. Därför har varje intervju skett enskilt eftersom det även visat sig att gruppintervjuer har förmågan att begränsa andras röster och synpunkter (Denscombe, 2014, s. 265). Alla informanter kommer från skilda uppväxtmiljöer och har uppgett att de haft en relativt trygg barndom men att det ändå funnits mindre bra saker som präglat

dem. På grund av den spridda åldern har det varit möjligt att reflektera över hur och om deras erfarenheter och ställningstaganden har kunnat kopplas till den tid de växte upp i. Av de män som växte upp med internet ses en tydlig skillnad i konsumtionsmönstret. Deras konsumtion var mer frekvent och problematisk än de som växte upp innan internet, fränsett den yngste informanten som i tidigt skede tog avstånd. Ett intressant fynd är ändå att den grundläggande människosynen är densamma oavsett under vilken tid informanterna vuxit upp, alla tycks ha en inneboende sund människosyn, som i och med konsumtionen stått tillbaka till förmån för pornografins gestaltningar. Bland de yngre har konsumtionen däremot lett till svårare konsekvenser som tagit längre tid att återställa jämfört med de som haft pornografien mer på distans under sin uppväxt. Det är dock omöjligt att på en sådan här liten grupp män avgöra hur mycket av uppväxtnmiljön som påverkat dem.

Slutsats och implikationer

Studien har identifierat olika anledningar till varför män valt att ta avstånd från pornografi. Tidigare studier visar att pornografisk konsumtion bland annat påverkar kvinnosynen och självbilden, skapar problematiska och otrygga relationer och bidrar till kontrollförluster och gränsöverskridande handlingar. Dessa upplevelser bekräftas även i denna studie bland de som konsumerat pornografi. Kategorin "kunskap om porrindustrin" är ett nytt fynd som visar att när informanterna fick kunskap om porrindustrin och hur den utnyttjar mäns och kvinnors sexualitet i syfte att tjäna pengar, gav det dem ett större motstånd till industrin och även en förmåga att argumentera emot den.

Det är viktigt att ha kännedom om varför vissa män valt att avstå från pornografi, för att kunna främja den sexuella hälsan i samhället. Studien visar att samhället har ett stort ansvar, att på alla nivåer, förmedla kunskap om hur porrindustrin fungerar för att på så sätt bidra till en minskad efterfrågan. Som bidrag till tidigare studier kan denna

kvalitativa intervjustudie även uppmuntra till vidare forskning om sambandet mellan ökad kunskap om porrindustrin och människors val att avstå.

Referenser

Albright, J. M. (2008). Sex in America online: An exploration of sex, marital status, and sexual identity in Internet sex seeking and its impacts. *Journal of Sex Research, 45* (2), 175-186. Doi:10.1080/00224490801987481

Backman, J. (2016). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur AB.

Bernarte, R. P., Estella, V. J. G., Nucon, D. Jr. M., & Villatema, J. D. O. (2016). Internet pornography consumption and relationship commitment of Filipino married individuals. *Asia Pacific Journal of Multidisciplinary Research, 4* (3), 34-41.

Blaxter, M. (2010). *Health*. 2:nd edition. Cambridge: Polity Press.

Bridges, A. J., Wosnitzer, R., Scharrer, E., Sun, E., & Liberman, R. (2010). Aggression and sexual behavior in best-selling pornography videos: A content analysis update. *Violence Against Women, 16* (19), 1065-1085. Doi: 10.1177/1077801210382866

Brown, C. C., Durtschi, J. A., Carroll, J. S., Willoughby, B. J. (2017). Understanding and predicting classes of college students who use pornography. *Computers in Human Behavior, 66*, 114-121. Doi:10.1016/j.chb.2016.09.008

Capogrosso, P., Colicchia, M., Ventimiglia, E., Castagna, G., Chiara Clementi, M., Suardi, N., Castiglione, F., Briganti, A., Cantiello, F., Damiano, R., Montorsi, F., & Salonia, A. (2013). One patient out of four with newly diagnosed erectile dysfunction is a young man – worrisome picture from the everyday clinical practice. *International Society for Sexual Medicine, 10* (7), 1833-1841. Doi: 10.1111/jsm.12179

Carroll, J. S., Padilla-Walker, L. M., Nelson, L. J., Olson, C. D., McNamara Barry, C., & Madsen, S. D. (2008). Generation XXX: Pornography acceptance and use among emergin adults. *Journal of Adolescent Research, 23* (1), 6-30. Doi: 10.1177/0743558407306348

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design. Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Fifth ed. SAGE Publications.

Crossman, L. L. (1995). Date rape and sexual aggression by college males: Incidence and the involvement of impulsivity, anger, hostility, psychopathology, peer influence and pornography use. *Dissertation Abstract International, 55*. Paper presented at the Annual Meeting of the Southwest Educational Research Association, January, 1994, San Antonio, TX.

- Denscombe, M. (2014). *Forskningshandboken. För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Third ed. Lund: Studentlitteratur AB.
- Farley, M., Macleod, J., Anderson, L., & Golding, J.M. (2011). Attitudes and social characteristics of men who buy sex in Scotland. *Psychological Trauma Research Practice and Policy*, 3 (4), 369-383. Doi: 10.1037/a0022645
- Folkhälsomyndigheten. (2017). *Sexualitet och hälsa bland unga i Sverige – UngKAB15 – en studie om kunskap, attityder och beteende bland unga 16-29 år*. Hämtad januari 2019: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/11272529714342b390d40fe3200f48cf/sexualitet-halsa-bland-unga-sverige-01186-2017-1-webb.pdf>
- Foubert, J. D., Brosi, M. W., & Bannon, R. S. (2011). Pornography viewing among fraternity men: Effects on bystander intervention, rape myth acceptance and behavioral intent to commit sexual assault. *The Journal of Treatment & Prevention* 18 (4), 212-231. Doi: 10.1080/10720162.2011.625552
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedure and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24, 105-112. Doi: 10.1016/j.nedt.2003.10.001
- Hald, G. M., Malamuth, N. M., & Yuen, C. (2010). Pornography and attitudes supporting violence against women: Revisiting the relationship in nonexperimental studies. *Aggressive Behavior*, 36, 14-20.
- Hesse, C., & Floyd, K. (2019). Affection substitution: The effect of pornography consumption on close relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 1-21. Doi: 10.1177/0265407519841719
- Hirdman, Y. (1988). Genussystemet – reflexioner kring kvinnors sociala underordning. *Tidsskrift för genusvetenskap*, 3, 49-63.
- Kawachi, I., Kennedy, B., Gupta, V., & Prothrow-Smith, D. (1999). Women's status and the health of women and men: a view from the States. *Social Science & Medicine*, 48, 21-32.
- Lambert, N. M., Negash, S., Stillman, T. F., Olmstead, S. P., & Fincham, F. D. (2012). A love that doesn't last: Pornography consumption and weakened commitment to one's romantic partner. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 31 (4), 410-438.

Lim, M. S. C., Agius, P. A., Carrotte, E. R., Vella, A. M., & Hellard, M. E. (2017). Young Australians' use of pornography and associations with sexual risk behaviours. *Aust. N. Z. J. Public Health*, 41 (4), 438-443. Doi:10.1111/1753-6405.12678

Lyon, A. C. (2009). Masculinities, femininities, behaviour and health. *Social and Personality Psychology Compass*, 3/4, 394-412. Doi: 10.1111/j.1715-9004.2009.00192.x

Löfgren-Mårtenson, L., Elmerstig, E., & Tornberg, J. (2016). *Sex i sydsverige 2016. Sexuella handlingar och livsstilar i Skåne*. Malmö Universitet.

Malamuth, N. M., Addison, T., & Koss, M. (2000). Pornography and sexual aggression: Are there reliable effects and can we understand them? *Annual Review of Sex Research*, 11, 26-91.

Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *Qualitative research series*, 358, 483-488.

Martyniuk, U., Briken P., Sehner, S., Richter-Appelt, H., & Dekker, A., (2016). Pornography use and sexual behavior among polish and german university students. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 42 (6), 494-514. Doi: 10.1080/0092623X.2015.1072119

Mattebo, M., Tydén, T., Häggström-Nordin, E., Nilsson K. W., & Larsson, M. (2014). Pornography and sexual experiences among high school students in Sweden. *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics*, 35, 179-188.

Mattebo, M. (2104). Use of pornography and its associations with sexual experiences, lifestyles and health among adolescents. *Digital Comprehensive Summaries of Uppsala Disseratations from the Faculty of Medicine* 974.

Mattebo, M., Tydén, T., Häggström-Nordin, H., Nilsson, K. W., & Larsson, M. (2018). Pornography consumption and psychosomatic and depressive symptoms among swedish adolescents: a longitudinal study. *Uppsala Journal of Medical Sciences*, 123 (4), 237-246. Doi: 10.1080/03009734.2018.1534907

McKee A. (2010). Does pornography harm young people? *Australian Journal of Communication*, 37 (1), 17-36.

Minarcik, J., Wetterneck, C. T., & Short, M. B. (2016). The effects of sexually explicit material use on romantic relationship dynamics. *Journal of Behavioral Addictions*, 5 (4), 700-707. Doi: 10.1556/2006.5.2016.078

Månsson, S. A., Daneback, K., Tikkanen, R., & Löfgren-Mårtensson, L. (2003). *Kärlek och sex på internet. Nätsexprojektet 2003:1*. Göteborgs Universitet. Malmö Högskola. Hämtad januari 2019:

http://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/663/35705_Inlaga.pdf;jsessionid=EDA8D895677C3376F15A814B5EFCF655?sequence=1

Negash, S., Van Ness Sheppard, N., Lambert, N. M., & Fincham, F. D. (2015). Trading later rewards for current pleasure: Pornography consumption and delay discounting. *The Journal of Sex Research*, 53 (6), 689-700. Doi: 10.1080/00224499.2015.1025123

O'Sullivan, L. F., Byers, E. S., Brotto, L. A., Majerovich, J. A., & Fletcher, J. A. (2016). Longitudinal study of problems in sexual functioning and related sexual distress among middle to late adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 59, 318-324. Doi:10.1016/j.jadohealth.2016.05.001

Oxford Dictionaries. *Pornography*. Oxforddictionaries.com
Hämtad december 2018:

<https://en.oxforddictionaries.com/definition/pornography>

Pizzol, D., Bertoldo, A., & Foresta, C. (2016) Adolescents and web porn: a new era of sexuality. *International Journal of Adolescent Medicine and Health*, 28 (2), 169-173.

Pornhub.(2018). *Pornhub Insights*. Hämtad april 2018:

<https://www.pornhub.com/insights/2018-year-in-review>

Stanley, N., Barter, C., Wood, M., Aghtai, N., Larkins C., Lanau, A., & Överlien, C. (2018). Pornography, sexual coercion and abuse and sexting in young people's intimate relationships: a european study. *Journal of Interpersonal Violence*, 33 (19), 2919-2944. Doi: 10.1177/0886260516633204

Svedin, C. G., Åkerman, I., & Priebe, G. (2011). Frequent users of pornography. A population based epidemiological study of swedish male adolescents. *Journal of Adolescence*, 34, 779-788. Doi: 10.1016/j.adolescence.2010.04.010

Statens medieråd. (2017) *Ungar & Medier 2017*. Stockholm. Hämtad februari 2019:

<https://statensmedierad.se/publikationer/ungarochmedier/ungarmedier2017.2344.html>

Traen, B., & Daneback, K. (2012). The use of pornography and sexual behaviour among Norwegian men and women of different sexual orientation. *Sexologies*, 22, 41-48

Peter, L., & Valkenburg, P. M. (2016). Adolescents and pornography: a review of 20 years of research. *Journal of Sexual Research*, 53 (4-5), 509-531. Doi: 10.1080/00224499.2016.1143441

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm.

Hämtad december 2018:

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1529480532631/God-forskningssed_VR_2017.pdf

Wallmyr, G., & Welin, C. (2006). Young people, pornography, and sexuality: Sources and attitudes. *The Journal of school Nursing*, 22 (5), 290-295.

Weinberg, M. S., Williams, C. J., Kleiner, S., & Irizarry, Y. (2010). Pornography, normalization, and empowerment. *Archives of Sexual Behavior*, 39 (6), 1389-1401. Doi: 10.1007/s10508-009-9592-5

Wilkinson, R. (2007). *The Impact of Inequality. How to make sick societies healthier*. New York: Routledge.

World Health Organisation (2006). *Defining sexual health*. Hämtad januari 2019:

https://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/

Wolak, J., Mitchell, K., & Finkelhor, D. (2006). Unwanted and wanted exposure to online pornography in a national sample of youth internet users. *Pediatrics*, 119 (2), 247-258. Doi:10.1542/peds.2006-1891

Bilaga 1
Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

Ålder, civilstatus, kort bakgrund

Inledande frågor

Hur definierar du pornografi?

Berätta om första gången du kom i kontakt med pornografi?

När, var, hur upplevde du det?

Huvudfrågor

Har du konsumerat pornografi?

När valde du att avstå från pornografi?

Kan du berätta varför?

Upplever du att pornografin har påverkat dig?

Hur? Berätta gärna.

Hur påverkar pornografin synen på kvinnor och män?

Sexualiteten? Relationer?

Hur ser du på tillgängligheten av pornografi?

Hur tror du att den påverkar oss som individ och samhälle?

Vad är sexualitet för dig?

Hur skiljer den sig från pornografin?

Hur har du påverkats av att inte konsumera pornografi?

Ser dina relationer annorlunda ut?

Berätta mer.

Varför existerar pornografi?

Vem vänder sig pornografin till?

Varför tror du att män är de största konsumenterna?

Finns det något bra/dåligt med pornografi?

Kan man lära sig något av det?

Hur tänker du kring feministisk porr?

Vem är ansvarig?

Avslutande frågor

Vill du tillägga något?

Till dig som vill prata porr och varför du valt att avstå det Information och förfrågan om deltagande i intervjustudie

Den sexuella ohälsan ökar i Sverige och det finns studier som bland annat har funnit koppling till porrkonsumtion.

Med den här intervjustudien vill jag öka kunskapen om främjande faktorer för den sexuella hälsan.

Syftet med studien är att öka kunskapen om varför vissa män valt att avstå från att konsumera pornografi.

Män från 18 år och uppåt, som inte konsumerar pornografi tillfrågas. Du får ha en bakgrund av konsumtion men inte där du har haft ett uppenbart problem med att avstå pornografi, dvs att du upplevt ett beroende. Om du är intresserad av att berätta om dina tankar är du varmt välkommen att kontakta mig på min telefon eller e-postadress. Kunskapen från studien kan leda till en större förståelse kring vilka attityder och faktorer som gör att man avstår från att konsumera pornografi och i sin tur främjar sexuell hälsa.

Det är helt frivilligt att delta i studien och du kan närsomhelst besluta att avbryta din medverkan. Intervjuerna kommer att ske över telefon/skype eller på en plats du anser är lämplig. Varje intervju beräknas ta cirka 45 minuter. Materialet från intervjuerna kommer att hanteras och behandlas konfidentiellt och det kommer att förvaras så att ingen obehörig kan ta del av det. Inga enskilda personer kommer att kunna identifieras i examensarbetet.

Jag heter Amanda Romell och studerar folkhälsovetenskap på Mittuniversitetet i Sundsvall. Detta är ett magisterarbete i form av en uppsats. Vid frågor är du välkommen att höra av dig.

Fjögsta, februari 2019

Studierande
Amanda Romell
Romellamanda@gmail.com
Tel: 070 447 50 86

Handledare
Katja Gillander Gådin
Katja.gillandergadin@miun.se
Tel: 010 142 85 41

Skriftligt informerat samtycke till medverkan i intervjustudien "Vilka bakomliggande attityder ligger till grund för valet att avstå från att konsumera pornografi? Främjande faktorer."

Jag har fått information om studiens syfte, insamlingsmetod och hantering av data. Jag har även fått information om att mitt deltagande sker på fri basis och att jag närsomhelst kan avbryta mitt deltagande. Jag samtycker härmed att delta i studien genom att skriva under detta papper.

Ort och datum

Underskrift

Namnförtydligande

Ort och datum

Forskarens underskrift

Namnförtydligande
